

Kerncijfers landbouw

DE LANDBOUW IN BELGIË IN CIJFERS

2016

Op de website <http://www.statbel.fgov.be>
vindt u de elektronische versie van de
Kerncijfers landbouw 2016

De Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium maakt deel uit van de Federale Overheidsdienst Economie.

Via tal van kanalen en producten geven we een beeld in cijfers van de toestand van ons land.

U vindt een keuze uit onze gegevens en al onze publicaties in downloadbare vorm op
onze website: www.statbel.fgov.be.

Onderwijsinstellingen kunnen bijkomende exemplaren van «**Kerncijfers landbouw 2016**»
bestellen via een **mail naar** statbel@economie.fgov.be.

Tenzij anders vermeld onderaan een tabel of grafiek werden de gegevens hierna verzameld en
berekend door de **Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium van de FOD Economie**.
Overnemen mag mits het duidelijk en nauwkeurig vermelden van de bron.

Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium
North Gate III - Koning Albert II -laan 16, 1000 Brussel | tel. 02 277 51 11
E-mail : statbel@economie.fgov.be

Verantwoordelijke uitgever : Nico Waeyaert
Directeur-generaal

Woord vooraf

De 'Kerncijfers landbouw 2016' bieden een overzicht in cijfers van de huidige situatie en de recentste evoluties in de landbouw in ruime zin, inclusief visserij en bosbouw, met al de fysische, demografische en economische aspecten ervan.

Verschillende andere aspecten die te maken hebben met de landbouw komen eveneens aan bod, zoals bodembezetting, klimaat, uitgaven voor voeding, indicatoren betreffende winstgevendheid of nog de economische betekenis van landbouw en voedselindustrie.

Methodologische opmerking

De landbouwoppervlakten werden berekend op basis van de verwerkte gegevens die door de landbouwbedrijven werden doorgegeven aan de gewestelijke administraties in het kader van de 'déclarations de superficie' (Waals Gewest) en de verzamelaanvragen (Vlaams Gewest). Voor de Waalse tuinbouwoppervlakten werden de administratieve gegevens aangevuld met een enquête die in oktober 2015 werd georganiseerd.

Door de vereenvoudiging van onze enquêtes en in het bijzonder het afschaffen van de algemene enquête van mei, is de referentieperiode voor dierenstatistieken (rundvee- en varkensstapel, pluimvee) oktober/november vanaf het jaar 2014 en niet meer de maand mei, zoals tot in 2013 het geval was.

Ook de databron is geëvolueerd met een maximale benutting van administratieve databanken:

- De statistieken van de rundveestapel komen uit de Sanitel-databank en niet langer uit de enquête van mei.
- Voor pluimvee wordt er in november een enquête gehouden bij een representatieve steekproef van pluimveehouders (referentiedatum: 15 oktober).
- De statistieken van de varkensstapel worden opgesteld door enquêtegegevens te combineren met Sanitel-gegevens. Het totaal aantal varkens en het totaal aantal van de drie grote categorieën (biggen, mestvarkens en fokvarkens) komen van Sanitel. Voor de subcategorieën worden er opsplitsingscoëfficiënten toegepast binnen de categorieën 'mestvarkens' en 'fokvarkens'. Deze coëfficiënten worden opgesteld op basis van een enquête bij een representatieve steekproef van varkenskwekerijen en vestmesterijen.

Inhoud

1. Overzicht.....	p.9
2. Productiemiddelen.....	p.13
3. Productie.....	p.17
4. Prijzen, inkomen en winstgevendheid.....	p.23
5. Consumptie.....	p.35
6. Landbouw in de Belgische economie.....	p.41
7. Focus: biologische landbouw.....	p.45

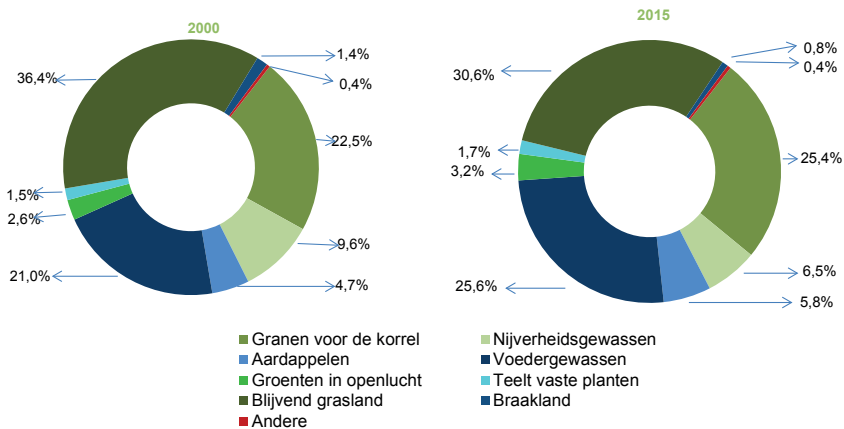

1. Overzicht

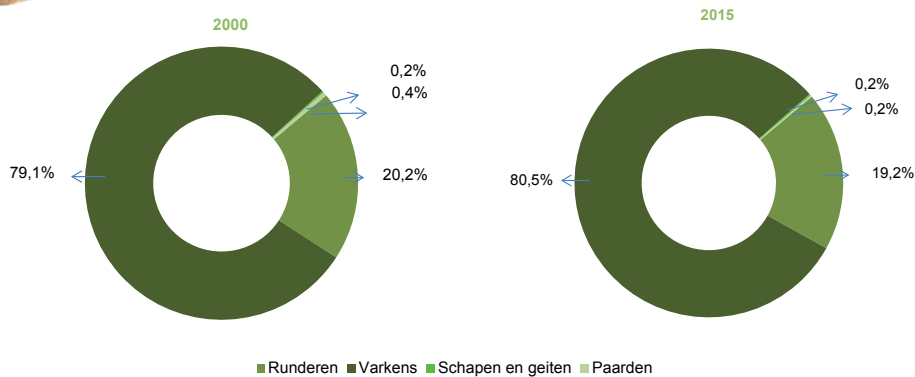
Kenmerkend voor de Belgische landbouwsector is de structurele afname van het aantal landbouwbedrijven en de daarmee gepaard gaande concentratie van gronden. In 35 jaar tijd, van 1980 tot 2015, verdween 68% van de landbouwbedrijven in ons land (zie tabel pagina 15). Tijdens die periode verdwenen ze aan hetzelfde tempo in het Vlaams en het Waals Gewest (gemiddeld -3,2% op jaarbasis). De gemiddelde bedrijfsoppervlakte is dus bijna verdriedubbeld. Ook de werkgelegenheid in de landbouw gaat achteruit: in de sector is 60% van de banen verloren gegaan tussen 1980 en 2013.

De landbouwsector zou echter weer een essentiële rol kunnen spelen gezien de toekomstige milieu- en energie-uitdagingen. Zo voert de landbouw in strikte zin zesmaal meer uit dan het aandeel in het bbp; als ook de voedingsnijverheid meegerekend wordt, is dat zelfs twaalfmaal meer!

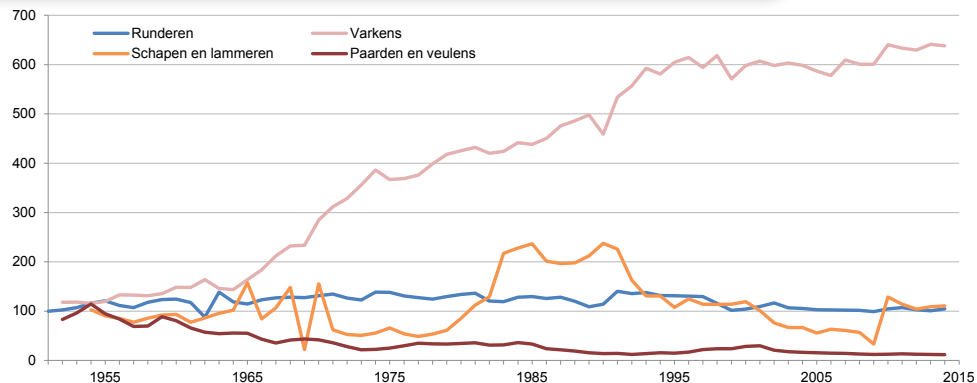
Belang van de verschillende teelten (in ha)

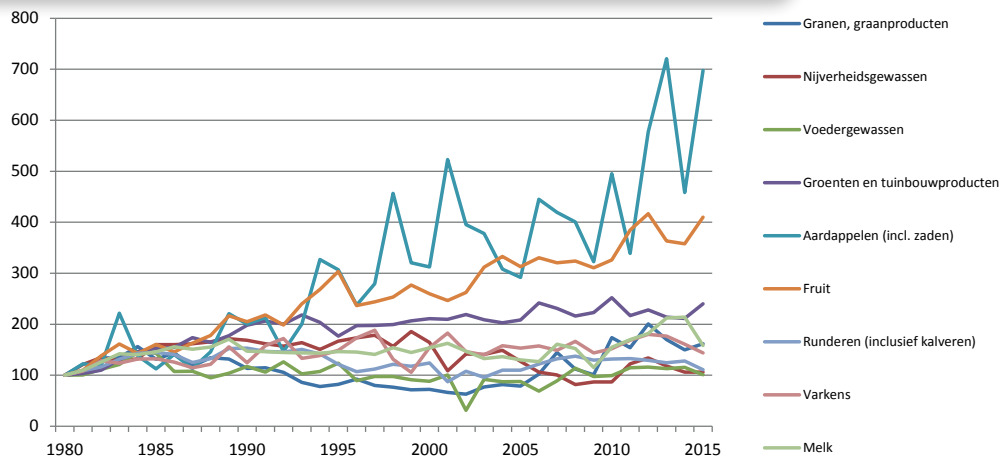
Belang van de geslachte dieren per diersoort (geslacht gewicht in %)

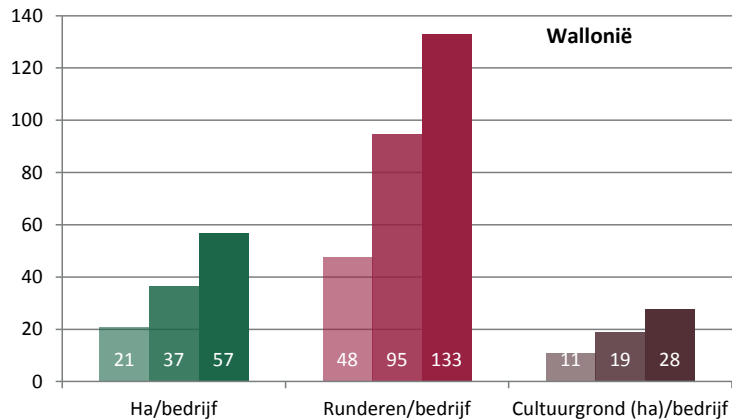
Evolutie van het aantal geslachte dieren (1951=100)

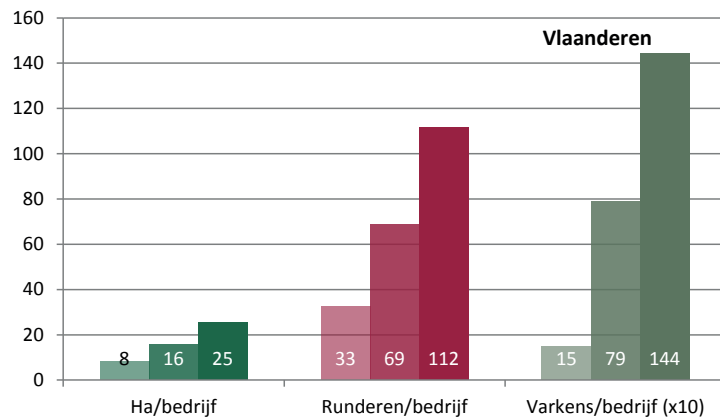
Evolutie van de productiewaarde aan producentenprijs (1980=100)

**Evolutie van de gemiddelde grootte van de
landbouwbedrijven in 1980, 2000 en 2015
in het Waals Gewest**

**Evolutie van de gemiddelde grootte van de
landbouwbedrijven in 1980, 2000 en 2015
in het Vlaams Gewest**

2. Productiemiddelen

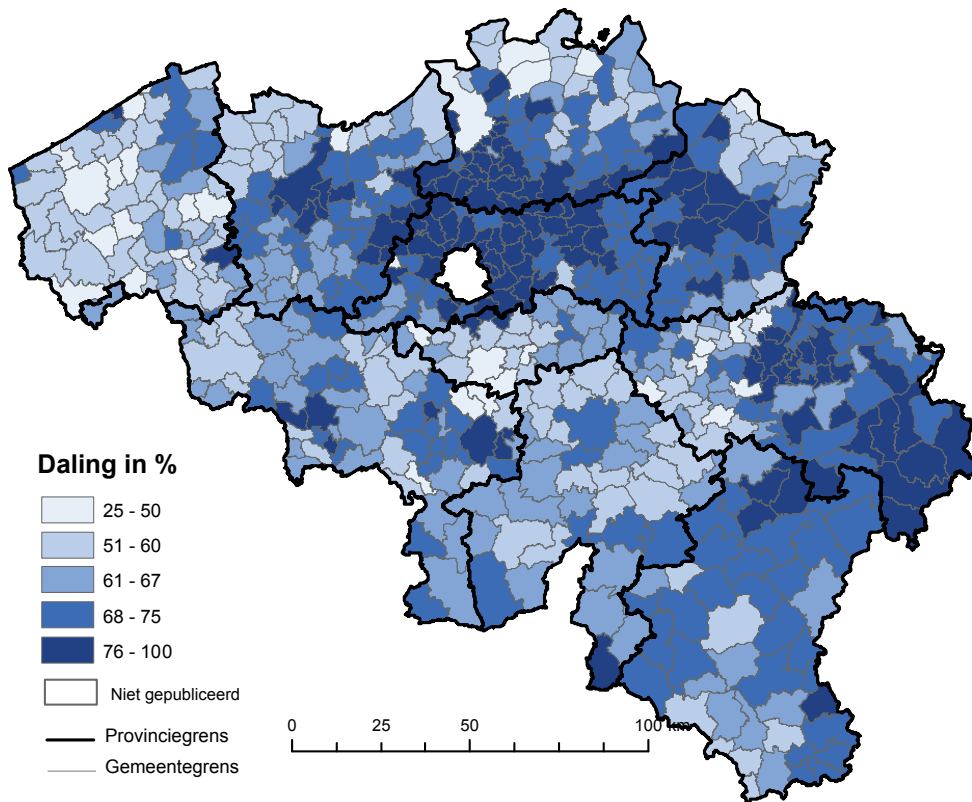
Het aantal land- en tuinbouwbedrijven in België daalt ieder jaar. De totale oppervlakte van alle bedrijven samen neemt echter veel minder snel af. De land- en tuinbouwbedrijven worden met andere woorden gemiddeld alsmaar groter. In 35 jaar tijd is de gemiddelde oppervlakte van de bedrijven bijna verdriedubbeld, zowel in Vlaanderen (van 8,4 ha in 1980 tot 25,4 ha in 2015) als in Wallonië (van 20,8 ha tot 56,9 ha). Het aantal dieren per bedrijf blijft ook altijd groeien (zie grafieken op pagina 12), wat de concentratie van de productiemiddelen illustreert.

In België is maar een klein percentage van de beroepsbevolking actief in de landbouw. Bij de arbeidskrachten is sinds drie decennia een dubbele evolutie merkbaar in de Belgische landbouwbedrijven: enerzijds is er een zeer lichte stijging van het aantal werknemers per bedrijf (van 1,63 in 1980 tot 1,97 in 2013), anderzijds is er vooral een steeds belangrijker aandeel niet-familiale arbeidskrachten (van 3,9% in 1980 tot meer dan 20% in 2013).

Parallel daarmee is het aantal tractoren en ander landbouwmaterieel duidelijk toegenomen.

Evolutie van het aantal landbouwbedrijven per gemeente van 1980 tot 2013

Aantal bedrijven, oppervlakte en arbeidskrachten (1980, 1990, 2000, 2010, 2013-2015)							
België	1980	1990	2000	2010	2013	2014	2015
Aantal bedrijven *	113.883	87.180	61.926	42.854	37.761	37.194	36.913
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	1.418.121	1.357.366	1.394.083	1.358.019	1.338.566	1.333.398	1.344.329
Arbeidskrachten (effectief)	185.134	142.272	107.399	80.944	74.510	-	-
Niet-familiale arbeidskrachten, regelmatig tewerkgesteld	7.139	7.791	9.962	14.437	15.443	-	-
Arbeidskrachten/bedrijf	1,63	1,63	1,73	1,89	1,97	-	-
Vlaanderen	1980	1990	2000	2010	2013	2014	2015
Aantal bedrijven *	75.898	57.934	41.047	28.331	24.884	24.300	24.046
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	634.397	603.896	636.876	616.866	622.738	618.650	611.636
Arbeidskrachten (effectief)	124.658	96.015	74.695	56.575	51.583	-	-
Niet-familiale arbeidskrachten, regelmatig tewerkgesteld	5.140	6.223	8.121	11.296	12.329	-	-
Arbeidskrachten/bedrijf	1,64	1,66	1,82	2,00	2,07	-	-
Wallonië	1980	1990	2000	2010	2013	2014	2015
Aantal bedrijven *	37.843	29.178	20.843	14.502	12.832	12.894	12.867
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	783.165	752.743	756.725	740.885	713.606	714.749	732.693
Arbeidskrachten (effectief)	60.141	46.076	32.614	24.315	22.849	-	-
Niet-familiale arbeidskrachten, regelmatig tewerkgesteld	1.883	1.494	1.806	3.106	3.067	-	-
Arbeidskrachten/bedrijf	1,59	1,58	1,56	1,68	1,78	-	-

* Opmerking: voor wat het aantal bedrijven betreft, zie waarschuwing in woord vooraf op pagina 6 met betrekking tot de verandering van register van landbouwbedrijven. Voor 2014 en 2015 omvatten de cijfers van Vlaanderen ook de cijfers van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Landbouwtractoren: aantal en nieuwe inschrijvingen (1977, 1987, 2000, 2012-2015)								
	1977	1987	2000	2010	2012	2013*	2014	2015
Aantal	114.517	146.550	162.123	177.989	182.056	183.638	184.722	186.334
Nieuwe inschrijvingen	N/A	9.817	8.964	10.692	11.788	32.795	58.828	16.490

* De sterke toename van de inschrijvingen komt door de tweedehandstractoren en door de invoering van de rode G-nummerplaat ("fiscale kentekenplaat")

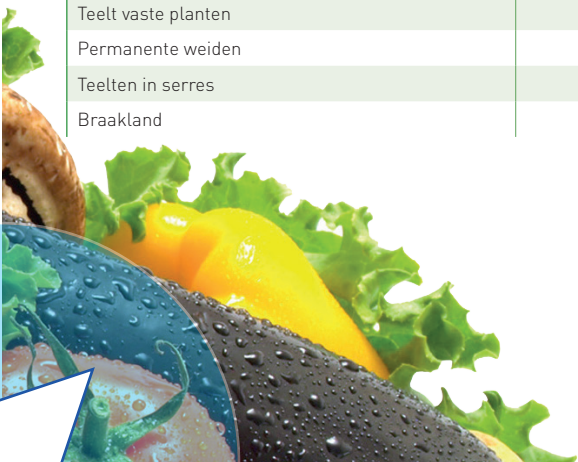
3. Productie

Wat de vruchtwisseling betreft, kent de evolutie van de laatste jaren een sterke groei van de granen van 2001 tot in 2008 en daarna een licht dalende trend gevuld door een stabilisering. De oppervlakte suikerbieten is ook vaak verminderd. De afname van suikerbieten is vooral de aardappelen ten goede gekomen. Sinds 1980 kende de aardappelteelt de sterkste progressie wat productiewaarde betreft. In 2015 is de oppervlakte voedergewassen flink gestegen (+34%). Dit houdt verband met de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, waarbij vergroening meer ruimte moet krijgen. Bij de vleesproductie merken we in het aantal geslachte dieren de laatste tien jaar een betrekkelijke stabiliteit van rundvlees. Tussen 2006 en 2010 namen de slachtingen van varkens echter sterk toe, maar sindsdien zijn ze vrij stabiel. Voor gevogelte kende 2013 in België een duidelijke productiedaling; in 2014 en vooral in 2015 was er dan weer een nooit eerder bereikt productieniveau.

Bij de zeevisserij valt op dat de totale aanvoer tot 2008 ongeveer gelijk bleef, maar sindsdien een aanzienlijke daling kende. Na een opleving in 2011 en 2012 was er in 2013 opnieuw een sterke afname vast te stellen. De schommelingen van jaar tot jaar zijn belangrijk, want in 2014 stegen de vangsten terug sterk (+20% vergeleken met het jaar voordien). Ook qua samenstelling zijn er grote verschuivingen. De hoeveelheid geloste kabeljauw is sinds 2000 met meer dan een derde verminderd (-37%), terwijl de gemiddelde prijs over dezelfde periode steeg met meer dan 4%.

Landbouwoppervlakte (2000, 2010-2015)

	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Teelten (ha)							
Granen voor de korrel	313.485	339.102	327.679	341.822	337.910	333.577	341.460
Wintertarwe	200.600	206.282	182.709	205.260	186.062	193.670	198.481
Wintergerst	40.349	40.512	39.641	42.639	42.972	43.163	44.167
Korrelmaïs	35.783	62.531	72.025	67.217	73.955	62.824	58.384
Nijverheidsgewassen	133.307	92.491	94.162	91.995	93.667	91.975	87.056
Suikerbieten	90.858	59.303	62.199	61.165	60.191	58.602	52.341
Aardappelen	65.844	81.760	82.341	66.975	75.315	80.370	78.640
Droog geoogste peulvruchten	2.215	2.053	2.947	1.696	1.672	1.979	2.724
Voedergewassen	292.104	267.409	269.405	251.710	258.554	256.822	344.444
Voedermaïs	166.336	176.313	173.540	170.471	177.457	178.123	173.389
Tijdelijke weiden	114.730	79.350	80.349	71.268	70.702	68.038	158.413
Groenten in openlucht	35.920	40.941	39.994	39.118	39.654	43.525	43.498
Teelt vaste planten	20.642	21.674	21.661	22.008	22.271	22.260	22.539
Permanente weiden	506.946	499.687	488.924	507.237	498.195	492.042	410.884
Teelten in serres	2.327	2.940	1.819	1.896	1.980	1.979	2.058
Braakland	20.097	9.592	7.307	8.481	8.462	8.037	10.159

Totaal aantal geslachte dieren (2000, 2015)				
Categorieën dieren	Geslacht gewicht (kg)		Aantal	
	2000	2015	2000	2015
Totaal van de geslachte dieren*	1.326.408.854	1.397.514.422	12.104.108	12.907.473
Totaal van de runderen	275.360.208	267.877.455	832.926	872.548
Kalveren	44.770.827	58.947.801	279.372	362.768
Totaal van het grootvee	230.589.381	208.929.654	553.554	509.780
Ossen	486.118	452.327	1.116	1.171
Stieren	108.447.221	79.027.742	247.563	166.823
Koeien	107.234.214	126.668.254	267.954	332.106
Vaarzen	14.421.828	2.781.331	36.921	9.680
Totaal van de varkens	1.042.316.382	1.124.309.683	11.115.707	11.886.693
Schapen en lammeren	2.742.435	2.522.917	132.295	128.113
Geiten en geitjes	56.493	194.090	2.755	11.656
Paarden en veulens	5.933.336	2.610.277	20.425	8.463
Gevogelte		452.934.643		303.953.684

* zonder gevogelte

Zuivelstatistieken, in miljoen kg (2000, 2015)

Beschrijving		2000	2015
Ophaling	Koemelk van landbouwbedrijven	3.124,5	3.988,1
	Vetgehalte (%)	4,1%	4,1%
	Eiwitgehalte (%)	3,3%	3,4%
Verkregen productie	Consumptiemelk	663,8	723,5
	Room	95,9	222,3
	Aangezuurde melkproducten	213,2	246,7
	Ingedikte melk	80,7	69,9
	Room in poedervorm, poeder van volle en halfvolle melk	69,8	39,6
	Mager melkpoeder	67,0	152,0
	Boter (totaal - in boterequivalent)	121,2	48,9
	Kaas van (zuivere) koemelk	58,2	95,7

Zeevisserij: vangsten* in ton en waarde en gemiddelde prijzen (2000, 2010-2015)

	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Geloste vis, hoeveelheid (in ton)	17.469	15.548	16.683	17.340	15.998	19.284	18.158
Geloste vis, waarde (in miljoen EUR)	62,5	64,8	68,9	64,1	56,5	68,1	67,4
Vangsten (in ton)							
Kabeljauw	1.697	588	647	848	638	1.104	1.068
Schol	4.929	3.835	4.836	4.616	4.487	6.783	5.842
Tong	3.488	3.419	3.167	2.745	2.500	3.214	2.734
Rog	1.114	1.253	1.465	1.447	1.283	1.008	1.205
Garnaal	325	611	328	245	483	528	325
Inktvis		581	514	1.024	619	552	972
Gemiddelde prijs in EUR/kg							
Kabeljauw	2,6	3,3	3,3	2,9	2,8	2,5	2,7
Schol	1,7	1,3	1,4	1,3	1,2	1,3	1,5
Tong	8,3	10,6	11,0	10,3	9,5	9,5	10,4
Rog	1,9	2,2	2,2	2,0	2,2	2,2	2,1
Garnaal	4,4	2,5	3,0	4,9	4,9	3,8	5,0

* Belgische vangst gelost in België.

Bron: Vlaamse Overheid, Dep. Landbouw en Visserij, Dienst Zeevisserij.

Productie van de landbouwteelten (1998, 2010 - 2015)

in ton	1998	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Granen voor de korrel	2.535.529	3.134.271	2.944.203	3.011.490	3.051.865	3.170.734	3.280.706
Wintertarwe	1.712.215	1.829.178	1.571.201	1.753.128	1.721.486	1.793.055	1.908.379
Wintergerst	335.136	349.111	319.315	349.644	365.670	376.922	409.834
Korrelmaïs (*)	292.326	745.891	859.692	733.607	837.643	781.027	692.808
Nijverheidsgewassen	8.352.121	8.563.043	10.123.641	8.100.207	8.772.170	9.321.997	8.245.223
Aardappelen	2.455.777	3.455.758	4.128.669	2.811.546	3.427.961	4.083.162	3.663.172
Suikerbieten	5.364.649	4.464.778	5.408.977	4.830.430	4.809.265	5.113.371	4.453.277
Koolzaad	19.510	45.465	52.211	48.431	55.937	53.234	48.239
Voedergewassen	8.474.341	8.560.015	8.613.915	7.594.592	8.350.973	9.068.684	8.427.845
Voederbieten	676.396	373.992	688.893	288.870	350.226	362.554	405.685
Voedermaïs (**)	7.595.550	8.177.913	7.918.987	7.301.241	7.996.558	8.696.665	8.012.037
Grasland	2.262.025	1.771.682	1.614.832	1.529.062	1.671.411	-	-
Tijdelijk afgemaaid grasland	659.042	571.085	600.288	564.412	579.999	-	-
Blijvend afgemaaid grasland	1.602.983	1.200.597	1.014.544	964.650	1.091.412	-	-

Opbrengst van bepaalde teelten (100 kg/ha)

	1998	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wintertarwe	81,4	88,7	86	85,4	92,5	92,7	96,1
Wintergerst	72,7	86,2	80,6	82	85,1	87,2	92,8
Korrelmaïs droog geoogst	97,2	117,2	119,4 (*)	109,1 (*)	113,3 (*)	123,9 (*)	118,7 (*)
Bewaaraardappelen-variëteit Bintje	421,1	430,9	532,2	426,8	465,9	526,4	480,1
Suikerbieten	569,2	752,9	869,6	789,7	799,0	880,9	850,8
Cichorei voor inuline	394,4	482,4	543,8	475,6	470,5	-	-
Voedermaïs - volledige plant	-	473,7	456,3 (**)	428,3 (**)	450,6 (**)	489,1 (**)	462,1 (**)
Tijdelijk afgemaaid grasland (alle sneden samen)	83,5	73,5	76,1	81,5	83,3	-	-

(*) Inclusief maïs graan geoogst natte en droge.

(**) Inclusief de gemalen kolf.

4. Prijzen, inkomen en winstgevendheid

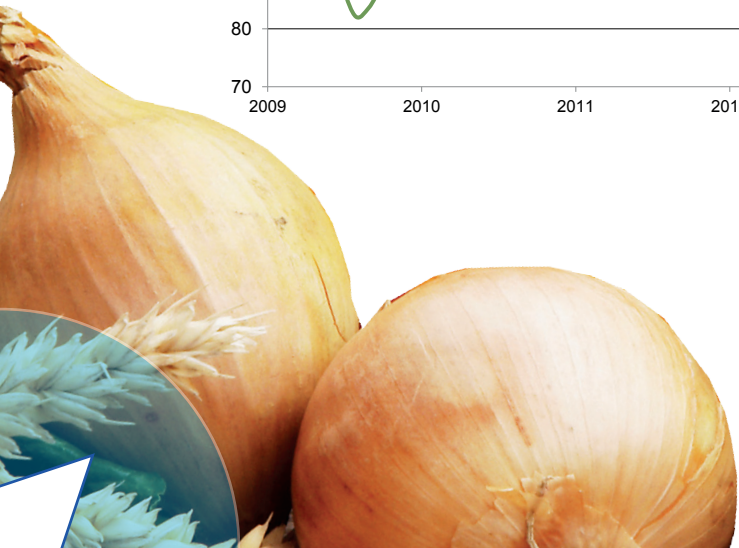
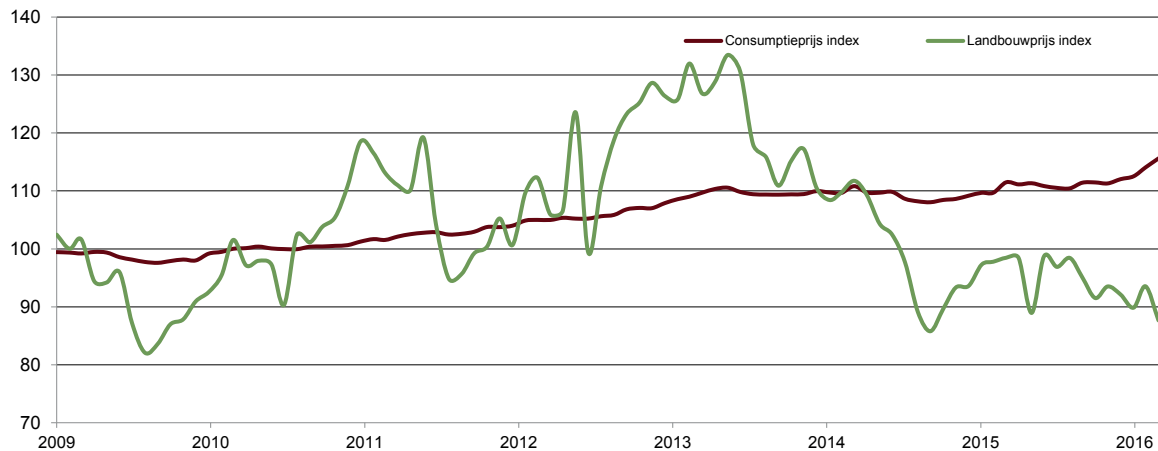
Sinds 2000 stegen de voedselprijzen voor de consument met 28%, terwijl de afzetprijsindex van de landbouw maar met 19% toenam. Tussen midden 2013 en midden 2014 daalde de afzetprijsindex van de landbouw opnieuw, en kwam hij opnieuw onder het percentage van de consumptieprijsindex uit (met 2010 als referentiejaar). Sinds een dertigtal jaar zijn de consumptieprijsen sneller gestegen dan de afzetprijzen.

Dat komt tot uitdrukking in de macro-economische rekeningen van de landbouwsector. De laatste drie jaar (2013, 2014 en 2015) worden gekenmerkt door opeenvolgende dalingen van de productiewaarde. Naast de schommelingen van jaar tot jaar ging de netto toegevoegde waarde de laatste tien jaar in dalende lijn.

De analyses en studies over de winstgevendheid en marktwerking van landbouwsectoren, zoals uitgewerkt door de FOD Economie, hebben als doel de dialoog te objectiveren en te bevorderen tussen alle partners van het Ketenoverleg Agrovoeding. Deze analyses brengen ook de moeilijkheden naar voren van verschillende branches in de landbouwsector. In de varkenssector zijn de karkasprijzen sinds 2006 minder snel geëvolueerd als de voederkosten (de ratio tussen de twee geeft een beeld van de evolutie van de brutomarge in de varkenshouderij). In de laatste tien jaar is er ook een verslechtering van de financiële situatie voor de rundveehouder waar te nemen. In de zuivelsector wordt de gemiddelde melkprijs aan de melkveehouder gekenmerkt door zeer sterke schommelingen. Sinds eind 2013 wordt de zuivelsector echter opnieuw geconfronteerd met een voortdurende dalende trend van de melkprijs.

Meer info over deze analyses op: Rundvlees: http://economie.fgov.be/nl/fod/structuur/Monitoring_marktsectoren/rundvlees/
Melk: Jaarverslag 2015 van het Prijzenobservatorium; studie over de zuivelkolom
(http://economie.fgov.be/nl/modules/publications/analyses_studies/actualisering_studie_zuivelkolom.jsp)
Varkensvlees: http://economie.fgov.be/nl/fod/structuur/Monitoring_marktsectoren/varkensvlees/

Afzetprijsindex landbouw en globale consumptieprijsindex (2009-2016) (2010=100)

Afzetprijnsindexen in landbouw (2013 - maart 2016)

Basis 2010=100	2013	2014	2015	jan-16	feb-16	maart-16
Landbouwproducten	122,1	104,1	98,1	93,3	91,3	91,0
Plantaardige producten	131,1	72,4	95,9	89,1	87,0	86,7
Granen	125,3	103,3	97,8	93,6	85,2	81,2
Tarwe	127,7	105,8	99,2	94,7	86,2	82,0
Wintergerst	117,5	94,3	96,6	91,0	83,2	80,4
Totaal knolgewassen	137,5	43,5	91,6	79,6	88,4	98,3
Aardappelen	150,6	27,9	91,3	79,6	88,4	98,3
Suikerbieten	95,0	90,0	90,0	-	-	-
Dieren en dierlijke producten	119,5	113,2	98,8	94,0	92,0	91,6
Dieren	119,0	110,9	100,5	96,0	94,2	94,8
Runderen	119,8	114,9	105,3	105,4	102,9	102,5
Stieren	121,2	113,9	104,9	101,9	101,9	101,9
Vaarzen	127,0	119,4	115,7	109,5	109,5	109,5
Koeien	131,8	118,8	116,9	116,7	110,6	110,6
Kalveren	106,5	112,0	94,0	96,9	95,5	95,0
Varkens	120,9	108,5	95,1	88,4	84,5	86,7
Gevogelte	111,0	108,7	106,1	97,9	103,5	103,3
Dierlijke producten	120,9	119,7	94,0	88,0	85,9	82,4
Melk	122,2	120,0	89,9	85,3	82,0	78,8
Eieren	109,1	117,0	132,9	111,4	118,1	116,7

Afzetprijsindexen in tuinbouw (2012 - maart 2016)

Basis 2010=100	2013	2014	2015	jan-16	feb-16	maart-16
Tuinbouwproducten	107,6	87,7	88,2	88,1	85,6	100,2
Totaal groenten	85,3	67,0	76,7	74,5	50,0	75,1
Totaal in volle grond	95,4	59,0	72,5	73,6	42,6	56,7
Witloof	65,8	60,3	72,9	94,4	46,1	69,0
Prei	107,5	33,2	51,0	28,1	18,4	16,4
Bloemkolen	118,6	95,9	85,1	-	-	-
Totaal in serres	76,6	72,3	79,1	69,7	85,3	104,7
Sla	75,6	76,4	72,5	77,9	84,1	73,4
Tomaten	66,3	71,8	73,7			163,2
Totaal fruit	148,3	101,5	92,7	100,1	94,6	94,6
Appelen	164,0	125,0	105,4	108,6	102,1	97,4
Peren	177,4	95,0	109,1	94,9	91,0	93,3
Niet eetbaar	109,7	106,5	101,0	96,3	128,6	131,8
Snijbloemen	110,5	106,7	97,6	90,9	117,8	103,7
Andere	118,4	100,0	101,3	96,7	129,6	133,9
Afzetprijsindexen in land- en tuinbouw	118,4	100,0	95,6	92,1	89,8	93,5

Landbouweconomische rekeningen (tegen lopende prijzen): waarden tegen basisprijs (miljoen euro)

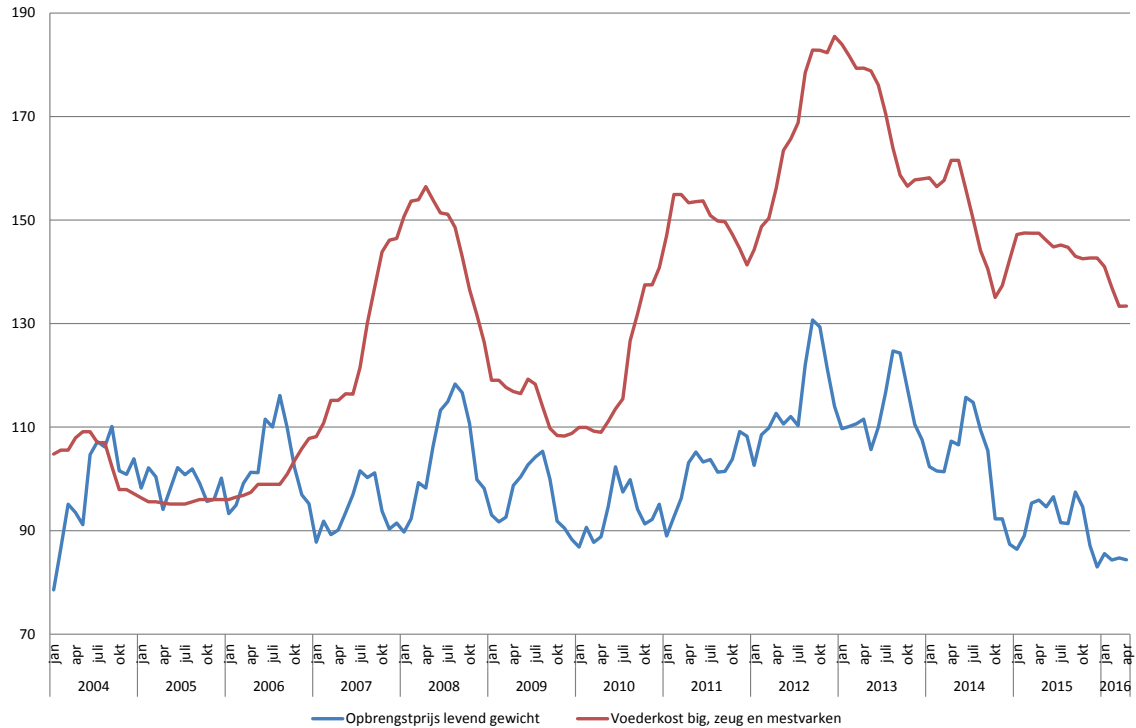
	2012	2013	2014	2015 voorlopig	Gemiddelde 2012-2014
1. Granen (incl. zaden)	606,1	513,2	451,6	488,9	523,6
2. Nijverheidsgewassen	291,2	255,9	231,3	228,3	259,4
3. Voedergewassen	686,5	667,8	684,1	597,7	679,5
4. Groenten en tuinbouwproducten	1.314,0	1.230,5	1.215,5	1.380,3	1.253,3
Verse groenten	731,5	716,7	702,6	883,0	716,9
Planten en bloemen	582,5	513,8	512,9	497,3	536,4
5. Aardappelen (incl. zaden)	528,0	659,4	419,4	638,1	535,6
6. Fruit	496,4	432,5	426,2	496,5	451,7
7. Andere plantaardige producten	28,6	28,9	29,2	29,2	28,9
8. Plantaardige productie (1 tot 7)	3.950,9	3.788,1	3.457,3	3.858,9	3.732,1
9. Dieren	3.419,1	3.273,4	3.086,6	2.921,1	3.259,7
Rundvee	1.161,6	1.108,3	1.060,0	1.003,2	1.110,0
Varkens	1.657,2	1.626,2	1.479,9	1.348,7	1.587,8
Pluimvee	561,8	499,5	506,9	530,4	522,7
10. Dierlijke producten	1.350,4	1.473,1	1.500,0	1.237,1	1.441,1
Melk	1.106,5	1.289,8	1.297,8	1.007,9	1.231,3
Eieren	243,4	182,8	201,7	228,6	209,3
11. Dierlijke productie (9+10)	4.769,5	4.746,4	4.586,5	4.158,2	4.700,8
12. Productie van landbouwgoederen (8+11)	8.720,3	8.534,6	8.043,9	8.017,1	8.432,9
13. Diensten en nevenactiviteiten	78,8	79,6	80,3	81,8	79,6
14. Productie van de landbouwtek (12+13)	8.799,2	8.614,1	8.124,2	8.099,0	8.512,5
15. Intermediair verbruik	6.102,7	6.302,2	6.004,6	5.817,1	6.136,5
16. Afschrijving	771,9	793,6	813,9	837,3	793,1
17. Netto toegevoegde waarde tegen basisprijzen (14-15-16)	1.924,6	1.518,4	1.305,7	1.444,6	1.582,9
18. Beloning van werknemers	582,1	599,8	621,3	643,8	601,1
19. Andere belastingen op productie	7,4	6,9	6,8	6,9	7,0
20. Andere subsidies op de productie	638,4	597,6	608,0	592,8	614,7
21. Opbrengst van de productiefactoren (17-19+20)	2.555,6	2.109,1	1.906,9	2.030,5	2.190,5

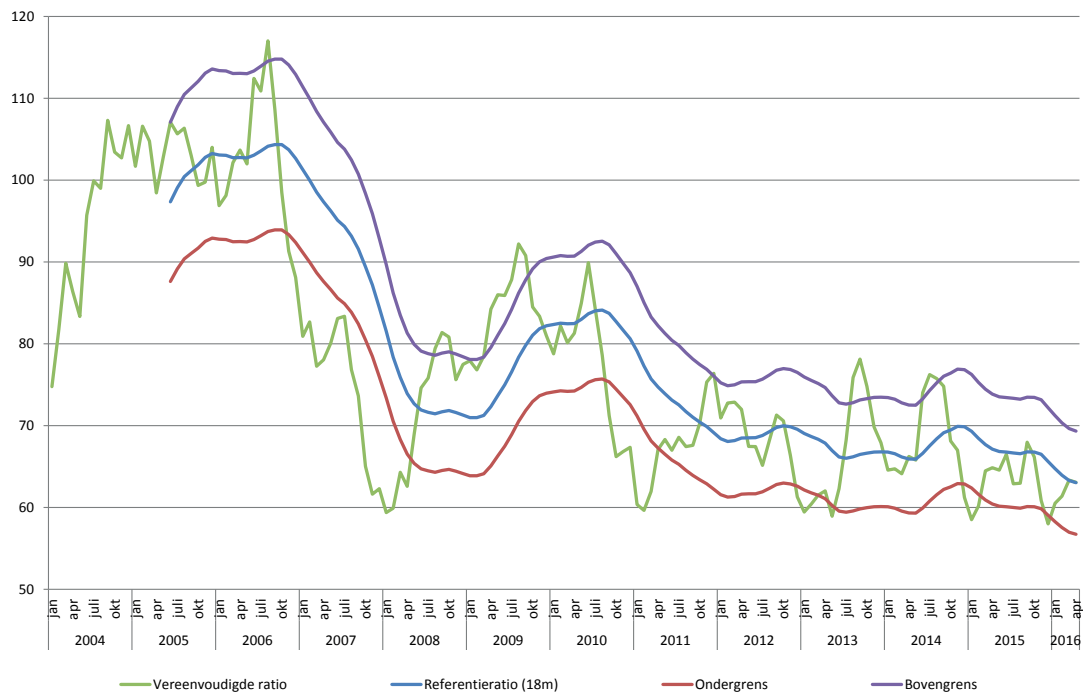

**Verloop van de prijs voor een varkenskarkas (levend gewicht)
en van de voederkosten bij een gesloten varkensbedrijven (2004-2006=100)**

Bron: BEMEFA, Vlaamse Overheid

Verloop van de vereenvoudigde ratio bij gesloten varkensbedrijven (2004-2006=100)

Bron: eigen berekeningen AD Economische Analyses en Internationale Economie

**Rundvlees: verloop van de prijs voor veevoeder en van de prijs
voor een AS2-karkas (2005 = 100)**

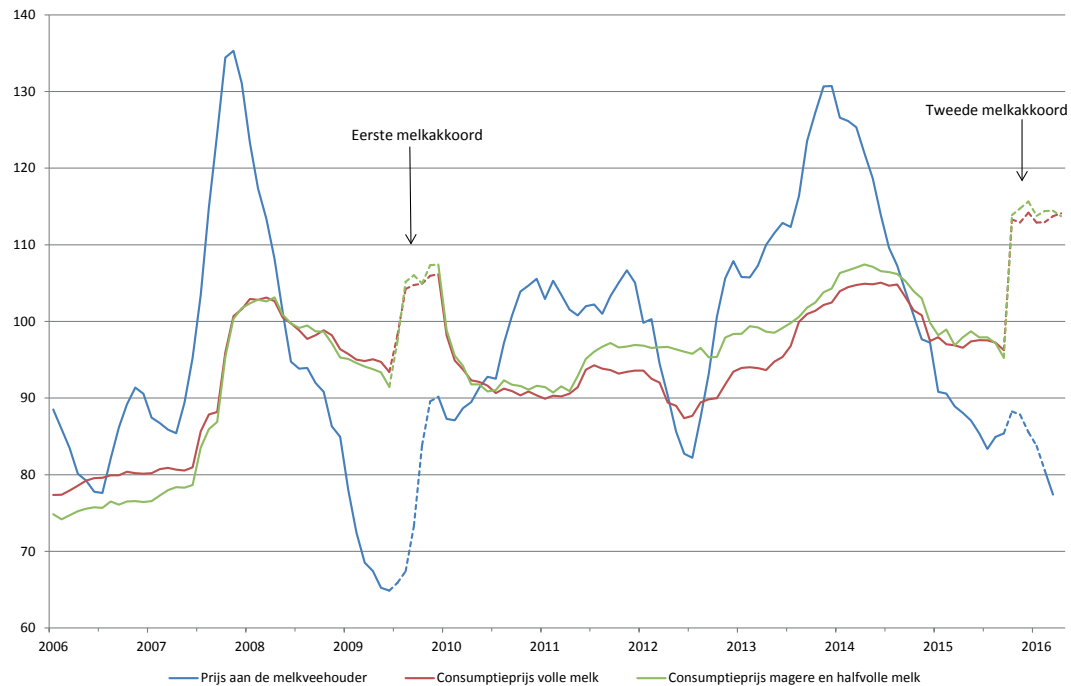
Bronnen: AD Statistiek – Statistics Belgium, BEMEFA, EC, Vlaamse Overheid

Rundvleesindex: verloop van de vereenvoudigde ratio (2005 = 100)

Bron: eigen berekeningen AD Economische Analyses en Internationale Economie

Verloop van de melkprijs voor de Belgische melkveehouder en de consumtieprijs voor melk (Index 2008=100)

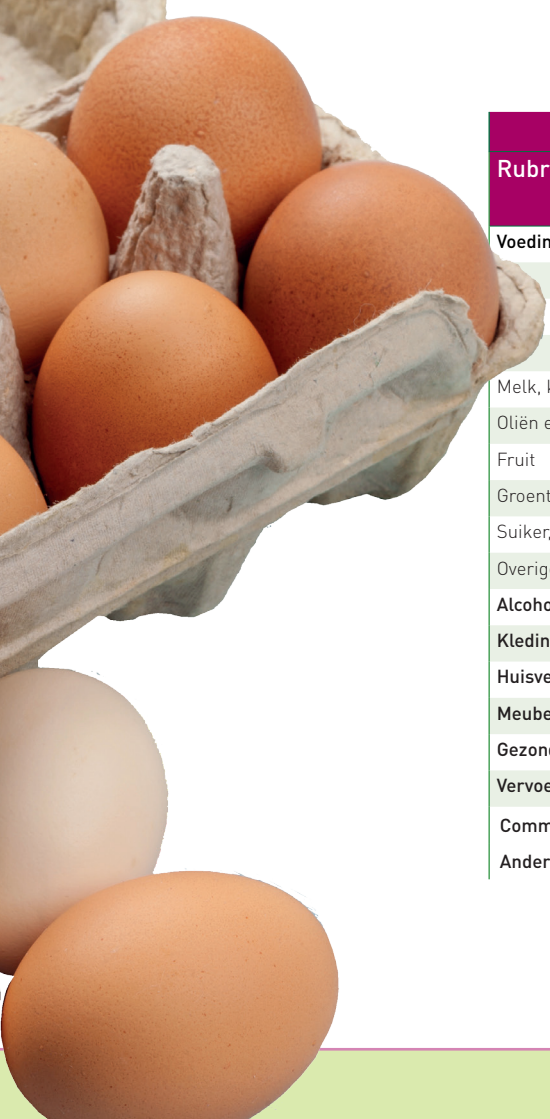

5. Consumptie

Het aandeel van voeding in de totale consumptie is al heel lang aan het dalen. In de laatste 35 jaar nam het aanzienlijk af, van 22% naar 12% (of naar 13,1% als water, sappen en frisdranken worden meegerekend). Niet alle producten daalden echter in gelijke mate: het aandeel van brood, vers vlees en charcuterie liep telkens met zowat de helft terug, terwijl de categorie 'bereide gerechten' aan belang won. Dat heeft uiteraard te maken met veranderingen in onze levensstijl.

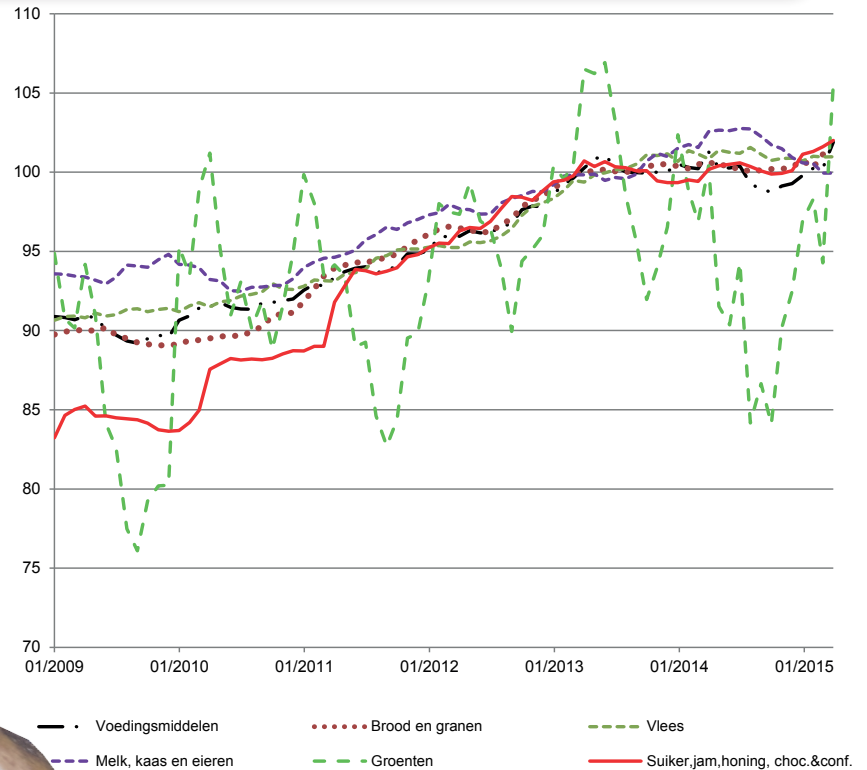

Gemiddelde bestedingen per consumptie-eenheid en per jaar (€) (2014)		
Rubrieken	Gemiddelde bestedingen per consumptie-eenheid en per jaar (€)	%
Voeding en niet-alcoholische dranken	2.991	13,1%
Brood, granen, gebak, pasta's, pizza's	504	2,2%
Vers vlees, charcuterie	707	3,1%
Verse vis, schaaldieren	181	0,8%
Melk, kaas, eieren	352	1,5%
Oliën en vetten	81	0,4%
Fruit	209	0,9%
Groenten	300	1,3%
Suiker, jam, honing, chocolade en suikerwerk	181	0,8%
Overige voedingsproducten	476	2,1%
Alcoholische dranken en tabak	445	2,0%
Kleding, schoenen	1.041	4,6%
Huisvesting, water en energie	6.625	29,0%
Meubels, huishoudtoestellen, onderhoud	1.328	5,8%
Gezondheid	1.051	4,6%
Vervoer	2.718	11,9%
Communicatie	678	3,0%
Andere diensten	5.929	26,0%

Consumptieprijs van enkele basisvoedingsproducten (2013=100) (2009-2016)

Consumptieprijsindexen (basis 2013=100) en inflatie (2009-2016)									
2013 = 100	Algemene index (CPI)	Inflatie	Voedings-middelen	Brood en granen	Vlees	Melk, kaas, eieren	Fruit	Verse groenten	Aardappelen
2010	92,9	2,19%	91,5	90,0	92,1	93,2	92,1	93,8	87,6
2011	96,2	3,53%	93,7	94,1	94,0	95,5	91,1	90,7	83,8
2012	98,9	2,85%	96,5	96,9	96,1	97,9	94,0	95,7	82,1
2013	100,0	1,11%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2014	100,3	0,02%	99,6	100,3	101,1	102,1	94,0	92,7	85,6
2015	100,9	0,56%	101,2	101,1	101,3	100,5	97,9	99,4	95,1
jul-15	101,0	0,46%	101,3	101,6	101,4	100,7	97,1	99,2	111,4
aug-15	101,1	0,91%	101,0	101,7	101,5	100,2	94,3	97,7	113,8
sept-15	101,2	1,06%	100,9	101,0	101,5	99,3	94,8	99,3	111,9
okt-15	101,5	1,28%	101,8	101,4	101,7	101,6	99,2	102,6	106,6
nov-15	101,6	1,52%	101,9	101,1	101,3	101,3	96,0	102,2	104,5
dec-15	101,5	1,50%	101,7	101,2	101,7	101,2	96,4	99,1	103,8
jan-16	101,6	1,74%	102,4	101,8	101,6	100,8	95,5	99,2	103,3
feb-16	101,6	1,39%	102,8	101,4	101,8	101,0	97,2	100,1	101,8
maart-16	102,6	2,24%	104,3	102,3	102,2	101,1	113,7	100,8	101,9
apr-16	102,7	2,04%	105,7	102,4	101,9	101,5	111,4	111,4	104,5

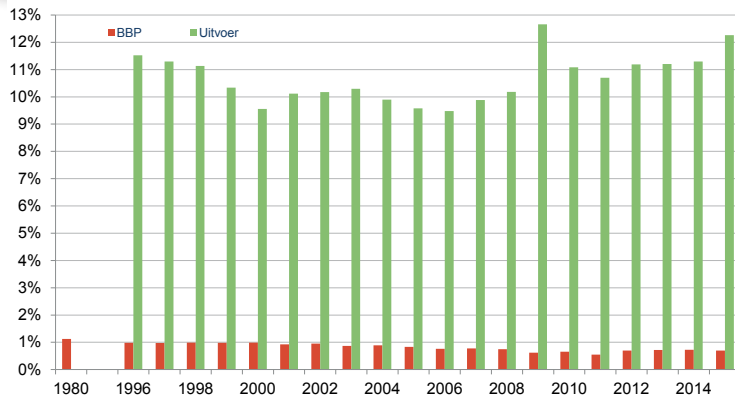
6. De landbouw in de Belgische economie

Het aandeel van de landbouw in de Belgische economie, dat al erg laag was, neemt nog verder af en is nu onder 1% gezakt. In 2015 produceerde de sector slechts 0,7% van het bbp; in 1980 was dat nog 1,13%. Wanneer de voedingsnijverheid er echter aan wordt toegevoegd, wordt de plaats van de agro-voedingssector heel wat belangrijker.

In de uitvoer is het relatieve belang ervan overigens veel groter. De eigenlijke landbouw (dieren, dierlijke en plantaardige producten en vetten) nam 5,9% van de Belgische uitvoer voor zijn rekening. Daar kunnen nog de 6,3% uitvoer van voedingsmiddelen, dranken en tabak bij gerekend worden. Hoewel het aandeel van bewerkte levensmiddelen in de uitvoer is gestegen (van 4,9% in 1995 naar 6,3% in 2015), stagneert het aandeel van landbouwproducten van plantaardige en dierlijke oorsprong (van 6,0% in 1995 naar 5,9% in 2015).

Aandeel van de landbouw in het bbp en de uitvoer (1980 en 1996-2015)

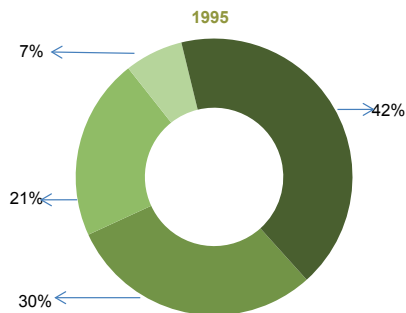

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen.

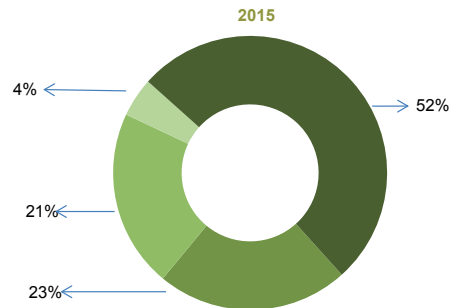
Uitvoer van de agro-voedingssector in waarde [miljoen euro] (1995, 2000, 2011-2015)

	1995	2000	2011	2012	2013	2014	2015
Totale Belgische uitvoer	112.877	158.038	238.152	238.919	243.345	246.253	236.708
Totaal agrovoedingssector	13.367	15.997	25.642	26.739	27.269	27.815	29.018
%	11,8%	10,1%	10,8%	11,2%	11,2%	11,3%	12,3%
Levende dieren en dierlijke producten	3.985	4.534	6.286	6.392	6.647	6.735	6.573
Levende dieren	396	423	368	392	420	415	438
Vlees en eetbaar slachtafval	1.801	1.964	2.886	3.045	3.017	2.923	2.930
Melk en zuivelproducten; vogeleieren; natuurhonig	1.546	1.775	2.578	2.506	2.722	2.899	2.735
Andere dierlijke producten	242	371	454	449	487	498	470
Plantaardige producten	2.836	3.405	5.645	5.952	5.758	6.063	6.096
Groenten, planten, wortels en knollen (voeding)	877	1.114	1.539	1.721	1.829	1.834	2.012
Fruit; schillen van citrusvruchten en meloenen	728	874	1.589	1.707	1.627	1.657	1.559
Granen, graanproducten	273	200	404	390	428	431	339
Andere plantaardige producten	958	1.217	2.114	2.134	1.874	2.141	2.187
Vetten, oliën, was	914	767	1.544	1.599	1.530	1.352	1.342
Voedingsproducten, dranken en tabak	5.632	7.291	12.167	12.796	13.334	13.666	15.007
Bereidingen van graan, meel, zetmeel of melk; gebak	772	1.250	2.139	2.111	2.235	2.299	2.489
Bereidingen van groenten, vruchten e.d.	713	907	1.875	1.988	2.333	2.326	2.462
Resten en afval; bereid voedsel voor dieren	635	739	1.225	1.388	1.451	1.422	1.524
Dranken, alcoholhoudende vloeistoffen en azijn	779	1.021	1.854	2.060	2.150	2.213	2.416
Andere	2.732	3.373	5.074	5.248	5.165	5.406	6.115

Uitvoer van de agro-voedingssector

■ Levende dieren en dierlijke producten
 ■ Plantenproducten
 ■ Vetten, oliën, was
 ■ Voedselproducten, dranken en tabak

■ Levende dieren en dierlijke producten
 ■ Plantenproducten
 ■ Vetten, oliën, was
 ■ Voedselproducten, dranken en tabak

Bruto binnenlands product (2002, 2010-2015)

	2002	2010	2011	2012	2013	2014	2015
bbp tegen marktprijzen	337.101	385.121	392.041	392.663	392.675	397.760	403.227
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	2.908	3.148	3.174	3.150	2.781	2.830	2.819
%	0,86%	0,82%	0,81%	0,80%	0,71%	0,71%	0,70%
Industrie	53.291	58.092	58.909	58.017	58.521	59.528	59.794
Bouwnijverheid	14.422	18.517	19.631	19.796	19.490	20.124	20.536
Diensten	230.477	264.023	269.388	270.462	270.479	273.248	277.518
Andere componenten	36.003	41.341	40.939	41.238	41.404	42.030	42.560

Bruto toegevoegde waarde per bedrijfstak, ramingen in kettingeuro's (referentiejaar 2012, miljoenen euro's).

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen.

Faillissementen (2000, 2010-2015)

	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Totaal	6.805	9.570	10.224	10.587	11.740	10.736	9.762
Landbouw en visserij	87	97	82	84	99	80	104
Industrie, energie en winning van delfstoffen	588	565	574	632	624	597	489
Bouwnijverheid	868	1.560	1.693	1.802	2.065	1.977	1.777
Diensten	5.007	7.290	7.875	7.998	8.886	8.080	7.371
Niet-gedefinieerde activiteit	255	58		71	66	2	2

Kerncijfers in de voedingsindustrie

	Plaats in de industrie		
		%	Rangorde
Jaarlijkse omzet (miljard €, 2014)	48,0	17,2%	2
Toegevoegde waarde (miljard €, 2013)	7,4	14,6%	3
Tewerkstelling (werknemers 2014)	73.219	17,7%	2

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen en Federatie Voedingsindustrie.

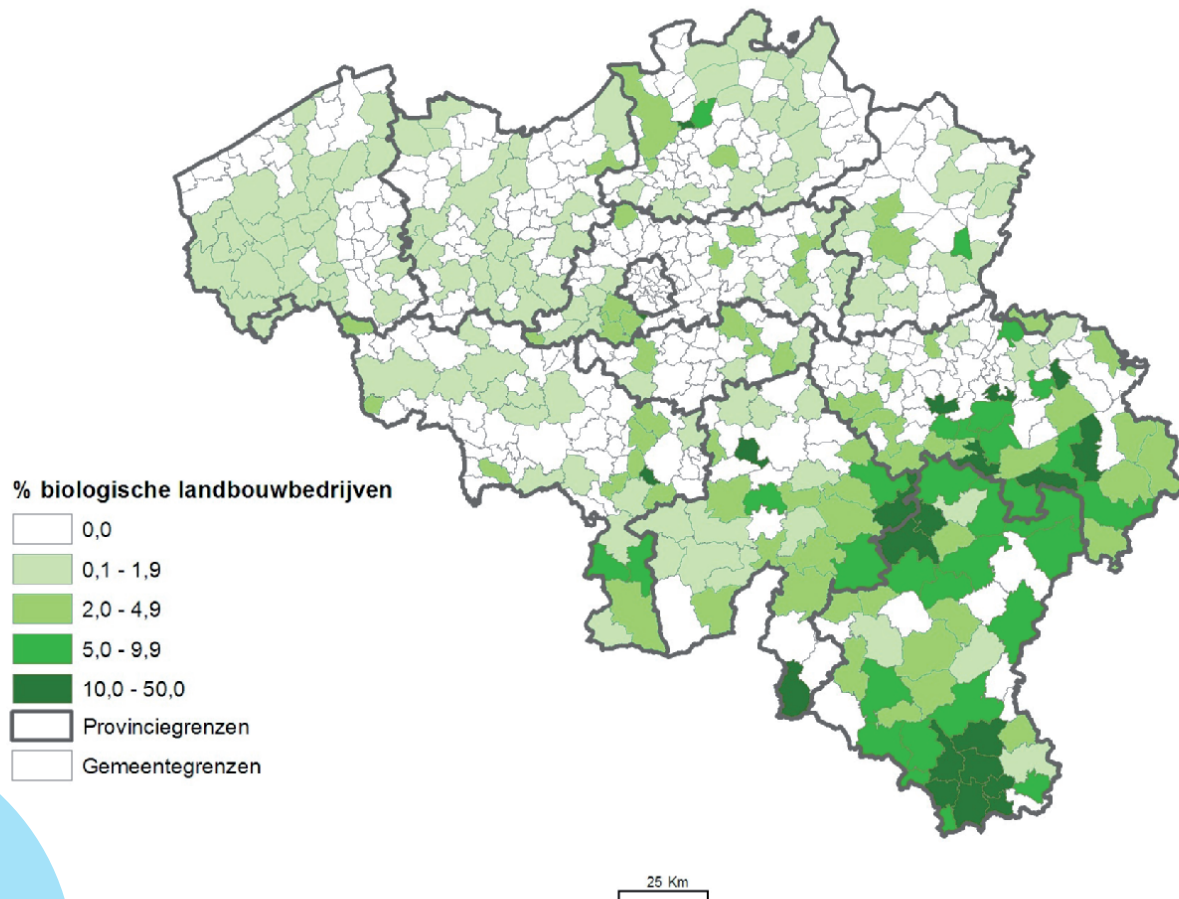
7. Focus: biologische landbouw

De biologische landbouw in België wint gaandeweg aan belang, maar de cijfers over het aantal bedrijven en de oppervlakte cultuurgrond laten zien dat dit vooral een Waalse aangelegenheid is. Tussen 2010 en 2014 kende het aantal biobedrijven in België een aanzienlijke groei (gemiddeld +9,3% op jaarbasis). Tussen 2014 en 2015 is deze sterke groei echter wat vertraagd tot +5,3%, vooral in het Waals Gewest met een stijging van 'slechts' 4,7%. De voorbije vijf jaar is de gemiddelde oppervlakte cultuurgrond in België met 41,2% gestegen, terwijl het aantal runderen met 25,4% toenam.

Uit de opsplitsing per bedrijfstype blijkt dat in Wallonië vooral de veetelers omgeschakeld zijn, terwijl het in Vlaanderen vooral gaat om tuinbouwbedrijven. Een en ander heeft natuurlijk te maken met de verschillende specialisaties in beide gewesten.

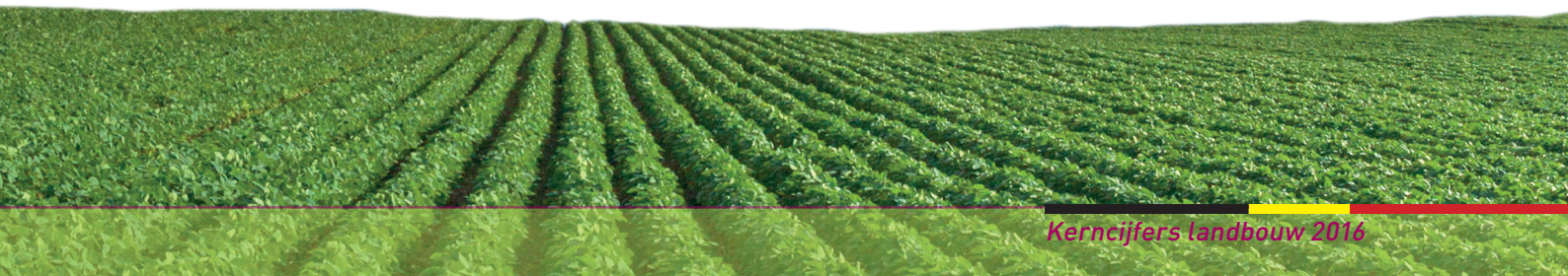
Percentage biologische landbouwbedrijven per gemeente in (2010)

Biologische landbouw: aantal bedrijven, oppervlakte en runderen (1987, 1997, 2010-2015)

	1987	1997	2010	2011	2012	2013	2014	2015
België								
Aantal bedrijven	109	291	1.140	1.262	1.389	1.487	1.630	1.717
Oppervlakte (in ha)	1.000	6.818	48.700	54.688	59.684	62.471	66.693	68.780
Aantal runderen			64.009	69.076	72.487	76.214	76.443	80.269
Vlaanderen								
Aantal bedrijven	72	107	256	282	299	332	343	370
Oppervlakte (in ha)	417	820	3.822	4.563	4.939	5.042	5.042	5.343
Aantal runderen			2.676	3.014	2.797	3.080	2.801	2.565
Wallonië								
Aantal bedrijven	37	184	884	980	1.090	1.155	1.287	1.347
Oppervlakte (in ha)	583	5.998	44.878	50.125	54.745	57.429	61.651	63.437
Aantal runderen			61.333	66.062	69.690	73.134	73.642	77.704

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Departement EWBL/AMS, Ministerie van het Waals Gewest/DGA, BioForum, Blik en Ecocert.

Statistics Belgium

economie

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

FOTO'S

- P.1 - P.12 - P.39 : #91961532 | Auteur : oraziopuccio
P.2 : #45347118 | Auteur : Olympixel
P.3 - P.48 : #89945004 | Auteur : Alexandr79
P.4 - P.17 - P.34 : #70667799 | Auteur : Johanna Mühlbauer
P.5 : #48785907 | Auteur : Dmytro Tolokonov
P.7 : #66603841 | Auteur : weerapat1003
P.8 : #27462700 | Auteur : wajan
P.9 : #85718241 | Auteur : Buffy1982
P.10 : #48567362 | Auteur : Smileus
P.11 : #71019810 | Auteur : heebyj
P.13 : #49097010 | Auteur : Siegi
P.16 : #61037748 | Auteur : L.Bouvier
P.18 - P.25 : #34095374 | Auteur : valeriy555
P.19 : #62247026 | Auteur : yevgeniy1
P.20 : #47463962 | Auteur : mrallen
P.21 : #106519505 | Auteur : Stanislav Komogorov
P.23 : #95359260 | Auteur : Comugnero Silvana
P.24 : #58325862 | Auteur : Fotolia
P.27 : #50761314 | Auteur : Igrik
P.28 - P.48 : #61696762 | Auteur : Anatolii
P.30 : #89945004 | Auteur : Alexandr79
P.32 : #40061000 | Auteur : lidante
P.33 : #49183212 | Auteur : Minerva Studio
P.35 : #82558888 | Auteur : karandaev
P.36 : #66895189 | Auteur : Idprod
P.38 : #88179360 | Auteur : Dusan Kostic
P.42 : #49990355 | Auteur : Studio Photo AG
P.43 - P.47 : #67034744 | Auteur : tecnofotocr
P.45 : #85865487 | Auteur : rasica
P. 46 : #66895189 | Auteur : Idprod
Couverture : #85718241 | Auteur : Buffy1982
#102091820 | Auteur : Andre Nery

STATISTISCH OVERZICHT VAN BELGIË

De Algemene Directie Statistiek van de Federale Overheidsdienst Economie heeft als opdracht het **verzamelen**, **verwerken** en **verspreiden** van **relevante, betrouwbare** en **geduide** statistische en economische informatie, dankzij een modern en performant statistisch apparaat.

Alle cijfers van de landbouw zijn terug te vinden op onze website:

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium

North Gate III, Koning Albert II -laan 16 B-1000 Brussel
E-mail: statbel@economie.fgov.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: NICO WAEYAERT

PUBLICATIECODE S000.01N/2016
ONDERNEMINGSNUMMER: 0314.595.348

